

ROČNÍK LIX

KVĚTEN 2004

5

HILAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

VÍRA A NEVÍRA V SRDCI EVROPY _____	3
HUDEBNÍ SKLADATEL ALEXANDR ANDREJEVIČ ARCHANGELSKIJ _____	5
NĚKOLIK VZPOMÍNEK A ÚVAH K VÝROČÍ OSVOBOZENÍ _____	8
ROZHOVOR S PŘEDSEDOU MONARCHISTICKÉ STRANY ČECH, MORAVY A SLEZKA „KORUNA ČESKÁ“ P. VÁCLAVEM SRBEM _____	10
SVATÁ XÉNIE PETROHRADSKÁ ZACHRAŇUJE VOJÁKY V PRAZE _____	12
JAK SE ŽIJE PRAVOSLAVNÝM V NĚMECKU _____	13
ZLEPŠENÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE V OLOMOUCKO-BRNĚNSKÉ EPARCHII _____	15
CÍRKEVNÍ SLOVANSKO - BULHARSKÝ EVROPSKÝ SVÁTEK V KATEDRÁLNÍM CHRÁMU SVATÝCH CÝRILA A METODĚJE V PRAZE _____	16
NOVÝ VELVYSLANEC RUSKÉ FEDERACE V ČR _____	17
PANYCHIDA ZA OBĚTI V KOSOVO _____	17
KNĚŽSKÁ KONFERENCE PRAŽSKÉ EPARCHIE V MOSTĚ _____	17
TŘÍSTRANNÉ JEDNÁNÍ V PLZNI _____	18
KRYSTUS JE Z MORTWYCH STANYLHAT ZERTRETEN IN TODE DEN TOD _____	19
BROUMOV _____	19
Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA V MĚSÍCÍCH KVĚTNU A ČERVNU 2004 _____	19
PROGRAM POUTI PO MONASTÝRECH V ČERNOVICKÉ A BUKOVINSKÉ OBLASTI NA UKRAJINĚ VE DNECH 10.–16. ZÁŘÍ 2004 _____	20

Báseň

Požehnání

*Rozprostřelo se ticho nezvyklé
a naše srdce cítí zvláštní klid,
to Kristus se rozhodl za nás zemřít,
vstal z mrtvých a daroval nám spásu.*

*Proto i my s radostí stiskněme si ruce,
a stále nesme na dlaních svá srdce.
Mysleme na Krista a zkusme pochopit
to, co nelze vidět a uchopit.*

*Lásku a pochopení navzájem si dát
přidejme i chuť druhým naslouchat
i dovednost netočit se k lidem zády
pomocnou ruku podávat.*

*Učme se těšit z chvíl,
kdy můžem spolu být
v chrámu s modlitbou se setkávat
patří to k věcem, jež nám mohou
mnoho dát.*

Silvie Stražilová

Foto na titulu:

Zpráva z tisku. Návštěva vladyky Artemije v ruinách Prizrenu dne 25. března. Během své nedávné návštěvy Prizrenu měl vladyka Artemije příležitost projít ruinami své rezidence, katedrálím chrámem sv. Jiří, malé kapličky sv. Jiří (Runjevackého), seminář a monastýr svatých archandělů. Nemohl vstoupit do chrámu Přesvaté Bohorodice v Ljeviši, protože vstup byl z bezpečnostních důvodů zatarasen ostnatým drátem jednotek KFOR. Nezapomínejme na Kosovo!

VÍRA A NEVÍRA V SRDCI EVROPY

Čechy a Morava leží zřetelně v srdci Evropy. Duchovně čerpají jak z východu, tak i západu. Když byli kolem roku 884 v Praze pokřtěni první historicky doložený český kníže Bořivoj a jeho manželka Ludmila arcibiskupem panonským a moravským svatým Metodějem, mohlo se zdát, že bude v Čechách převládat východní – byzantská – liturgická i církevní orientace. Vzhledem k politickému vlivu německé říše však došlo v roce 973 ke zřízení latinského biskupství s německým biskupem v čele. Přesto se slovanská tradice přinesená svatými Cyrilem a Metodějem udržovala v prostředí lidové církve až do prvních staletí druhého tisíciletí.

Dlouhou dobu byli jejími nositeli mniši Sázavského kláštera. Svůj historický výraz pak našla v husitském hnutí, jehož viditelným výrazem bylo věroučné spojení české církve pod obojí s konstantinopolským patriarchátem roku 1452.

Nebyla zcela zapomenuta ani při období protireformace, během níž došlo v české zemi k likvidaci téměř všech forem duchovního a kulturního života, které neschválila latinská hierarchie. V českém národě se však neztratilo vědomí, že duchovní život nepatří pouze západu, ale že duchovně čerpal a stále čerpá také z východu. Proto spolu s vyhlášením samostatné Československé republiky v roce 1918 se začíná organizovat na jejím území pravoslavná církev a ostatní církve a náboženské společnosti, kromě dříve jedině možné alternativy církve římskokatolické.

V současné době je v České republice registrováno 21 církví a náboženských společností. Některé jsou sdružené do Ekumenické rady církví a společně tvoří vztah ke státu. Členy Ekumenické rady církví jsou Apoštolská církev, Bratrská jednota baptistů, Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Evangelická církev metodistická, Jednota bratrská, Pravoslavná církev

vev v českých zemích, Slezská církev evangelická a.v., Starokatolická církev v ČR.

Přidružené společnosti pak jsou Armáda spásy a Česká biskupská konference vyjadřující názory Římskokatolické a Řeckokatolické církve.

Ze sčítání lidí v České republice v roce 2001 vyplynulo, že z prvních pěti největších církví na území naší vlasti ztratila za uvolněných posledních deset let Církev římskokatolická 47% věřících, Českobratrská církev 74%, Církev československá husitská 34%. Čtvrtá je Náboženská společnost Svědků Jehovových, kterým přibýlo 43%. Ti však jsou sektou, ne křesťanskou církví. Na pátém místě je Pravoslavná církev v českých zemích, které přibýlo 17% věřících.

Současná podoba Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku jako autokefální metropolie se čtyřmi eparchiemi má za sebou již půl století trvání převážně v podmínkách formálně ateistického státu. Proto jako hlavní úkol církve v demokratickém státě se jeví výchova a vzdělání ve víře. Velikou oporu v této oblasti má církev v Pravoslavné bohoslovecké fakultě Prešovské univerzity a v jejím Detašovaném pracovišti pro dálkové a individuální studium v Olomouci. Na fakultě mohou studovat všichni zájemci o pravoslavnou víru bez rozdílu vyznání. Podobně mohou zájemci o teologii studovat také na Pravoslavném oboru Husitské teologické fakulty Karlovy Univerzity v Praze. Působí na ní v profesorském sboru např. igumen Mgr. Marek (Krupica), PhD. a Mgr. Pavel Milko, PhD.

Významnou vzdělávací úlohu plní také Gorazdovo cyrilometodějské středisko ve Vilémově vybudované v 90. letech. Sídlí v něm Pravoslavná akademie, která připravuje semináře, konference, kurzy pro širokou veřejnost a seznamuje zájemce s duchovní kulturou, tradicí i současným myšlením křesťanského východu. Podobně pracuje také Vzdělávací a kulturní stře-

disko Ortodoxie v Praze a Institut svatého Jana Teologa v Olomouci.

Důležitou součástí výchovy v pravoslavné církvi je také mnišský život, jehož forma a organizace nebyla dlouho možná. Krátce po politických změnách na přelomu osmdesátých a devadesátých let vzniklo v České republice několik malých pravoslavných mnišských komunit, které se snaží být svědectvím o životě v Kristu pro svoje okolí. Nejvýznamnějším je společenství mladých sester v monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice, jež uskutečňují misii v církvi nejenom formou vnější – starostlivostí o prostředí Gorazdova cyrilometodějského střediska, ale i formou vnitřní – duchovní. Denně konají několikahodinové monastýrské bohoslužby a osobní modlitební pravidlo. Dále máme v rodišti sv. novomučedníka Gorazda v Hrubé Vrbce mužský monastýr jemu zasvěcený, který od letošního roku vede mladý a Bohu cele oddaný igumen Jáchym (Hrdý, z Kroměříže). Duchovně zářícím poutním místem se stala také Doubská hora u Karlových Varů, kde v monastýru sv. Nikolaje žije zbožná matka igumena Nektarie, která se neustále modlí za k ní přicházející nemocné, jejich rodiny a za spásu jejich i celého světa. Příkladem houževnaté misijní a sociální práce je také otec igumen Damián s bratry v Chabařovicích u Ústí nad Labem. Otec Damián obětavě pomáhal např. postiženým nedávnými povodněmi a stará se o pravoslavné rodiny přistěhované z Ukrajiny.

V demokratické společnosti může církev též pracovat v oblasti sociální. K tomu účelu byla před několika lety založena Česká pravoslavná filantropie. Nejprve se tato organizace věnovala samostatné výchově věřících lidí, kteří jsou připraveni pomáhat potřebným: přestárlým, nemocným a lidem na okraji společnosti.

Již od počátku devadesátých let pečují někteří naši pravoslavní duchovní a věřící v Čechách a na Moravě o uprchlíky – bez rozdílu původu jejich země a náboženského přesvědčení. Pro tento účel bylo založeno v Brně SOZE, jehož duší je duchovní otec Ing. Mgr. Cristian Popescu.

V Boha dnes věří přibližně 40% Čechů, přitom ještě v roce 1946 bylo věřících přes 60%. Údaje ze sčítání lidu také ukazují, že v 90. letech poklesl počet členů všem tradičním křesťanským církvím.

Co způsobilo velké snížení počtu věřících? Církev znamenaly pro mnoho lidí možnost morální opozice vůči totalitě. Během dvou generací však byly vytlačeny z veřejného života.

I když má u nás římskokatolická církev nejvíce věřících, jejich počet však zdaleka nedosahuje čísel jako v sousedním Polsku, kde žije přes 80% katolíků. Tam totiž byla církev vždy nositelem národní identity v době politického ohrožení ze strany Německa nebo Ruska.

Dalším důvodem úbytku věřících v tradičních církvích je jejich spoléhání na dominantnost. Velké evropské církve jsou většinou zvyklé na to, že byly podporovány státem, a nejsou tedy tak misijně aktivní jako např. ve Spojených státech. Zájem o duchovní život roste, ale nabídka církví v tomto směru v zemích, kde nejsou vystaveny konkurenci, jí neodpovídá. To vysvětluje, proč se třeba v USA na rozdíl od Evropy s nějakou církví identifikuje drtivá většina obyvatel. Americké církve jsou mezi sebou nuceny soutěžit a tvořit duchovní i sociální program pro mnoho různých skupin lidí.

Naopak tržním vztahům se dokázala velmi dobře přizpůsobit Náboženská společnost Svědků Jehovových. Jim během 90. let nejvíce vzrostl počet členů. V roce 1991 jich bylo v České republice 14 575, o deset let později 23 162. Pro srovnání: v celém Československu se roku 1948 přihlásilo k této sektě 1800 osob. Je známá „misionářská činnost“ všech členů náboženské společnosti. Na druhou stranu podle výzkumu sociologických agentur se v oblíbenosti jednotlivých církví umístili Svědci až na posledním místě.

Za poslední desetiletí vzrostl z tradičních církví v České republice pouze počet členů naší církve a to o 17%. Budme za to Bohu vděční, že pravoslaví prožívá v posledních letech dobu růstu počtu věřících. Snažme se

však stále prohlubovat duchovnost, znalost Písma svatého a život v Kristu.

Jak je to však s nevírou v srdci Evropy? 60% Čechů, kteří při sčítání vyplnili, že jsou bez vyznání, nepatří ani k tradičním křesťanským církvím, ani ke stále populárnějším náboženstvím „z dovozu“, ani třeba k pohanským kultům.

Náboženský postoj člověka má daleko širší rozměr než to, co postihují výzkumy veřejného mínění. Samozřejmě i mezi ateisty jsou různé odstíny, mohou věřit v něco, jako je třeba přírodní síla. Výzkumy z poslední doby skutečně ukazují, že „čistých“ materialistů, tedy lidí, kteří nevěří v nic duchovního, je mnohem méně než oněch 60%. Existují tedy lidé, kteří tvrdí, že jsou bez vyznání, a přitom určitou formu existence Boha připouštějí. Podle stejného průzkumu se zvýšil i počet těch, kteří věří v převtělování duší. Nastal prudký vývoj přesvědčení o posmrtném osudu člověka, rychle se šíří víra v posmrtný život a reinkarnaci. Tento posmrtný život ovšem nelze vtěsnat do tradičních představ o nebi a pekle, neboť zcela kazí pravoslavný pohled na osobní odpovědnost člověka před Bohem.

Rozmach také zažívá víra ve vesmírné civilizace a s nimi často spojovaný názor, že život na planetu Zemi kdysi kdysi „přine-

sl“. Podle výzkumu agentury AISA z roku 2001 57% Čechů věří, že ve vesmíru existuje mimozemský život a třetina dokonce vidí jako reálný příchod ufonů na planetu Zemi. Mezinárodní výzkum ISSP z roku 1999 zase ukázal, že třetina Čechů věří na nejrůznější amulety, věštce, karty a horoskopy.

Člověk je prostě také bytostí spirituální a většina lidí potřebuje ve větší či menší míře duchovnost. Jen dřívější černobílý svět „buď jsi věřící nebo materialista“, byl v moderní tržní společnosti nahrazen konkurencí mnoha různých věrouk a řada lidí zvolila cestu individuální víry v „osobního Boha“. Tuto víru však pravoslavný křesťan může uskutečňovat pouze ve své církevní obci okolo Božího prestolu, kde se mu dostává svatých Tajin, sv. Křtu, Pokání a dalších.

Církevní obec má stále veliký vzor v životě prvních křesťanů a v apoštolské době, tak jak se o něm dovídáme ze skutků apoštolských. Žili liturgický život v církevní obci, jehož centrem je svatá eucharistie. S tím úzce souvisí studium Slova Božího a upevňování víry i poznání Pravdy v církvi. Nakonec pak nelze nikdy zapomínat na uskutečňování bratrství v Kristu, přátelského společenství bratří a sester v církevní obci – obecenství lásky a opravdového vzájemného porozumění.

archiepiskop Kryštof

HUDEBNÍ SKLADATEL ALEXANDR ANDREJEVIČ ARCHANGELSKIJ (1846–1924)

V dlouhé řadě ruských hudebních skladatelů, kteří se věnovali pravoslavné církevní hudbě, patří jedno z čelných míst Alexandru Andrejeviči Archangelskému. Není snad u nás a není snad vůbec na světě dirigent církevního pěveckého sboru při některém pravoslavném chrámě, jenž by neznal toto jméno a alespoň některé z jeho skladeb.

Méně se však ví, že tento významný skladatel a dirigent patří do jisté míry i naší vlasti, neboť zakončil svůj plodný život

u nás v Praze, kde zemřel právě před osmdesáti lety v roce 1924.

Je možné, že někteří naši čtenáři ze starší generace si vzpomenu z vyprávění rodičů nebo přátel na události, které jsou spjaty s jeho působením. Autor těchto řádků se snaží shromáždit jakékoliv údaje o pravoslavném církevním zpěvu, jeho organizování, jeho vývoji u nás, a zejména o lidech, kteří se mu věnovali. Jde o to, aby se nevytratily z paměti osobnosti organizátorů pěveckého dění,

sbormistrů, vedoucích zpěváků a zejména autorů církevních zpěvů, a to jak v českém církevním prostředí, tak v pravoslavném prostředí ruském. Byl bych rád, kdyby tento vzpomínkový článek něco v naší paměti oživil a budu rád, když se mi ozve kdokoliv, kdo by o pravoslavném hudebním dění u nás mohl podat sebemenší informace.

O A. A. Archangelském je známo, že emigroval z porevolučního Petrohradu, kde byl váženým církevním sbormistrem a skladatelem. Byl mu zabaven dům a zůstal bez prostředků. Uchýlil se do Prahy. Tehdejší Československá republika i jemu otevřela přátelskou náruč. Díky prezidentu Masarykovi, který chápal nelehký osud ruských běženců a snažil se jim v jejich svízelném postavení pomoci, jak jen bylo možno. Mladá republika ovšem měla z přílivu učenců, profesorů, vědeckých pracovníků i umělců také určitý prospěch.

Skladatel Archangelskij přijel do Československa patrně někdy v roce 1920–1921. Možná, že zde nebyl poprvé. Bylo by zajímavé dopátrat se, zda nebyl v Praze už v roce 1874. Tehdy zpíval při slavnostním svěcení chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí pěvecký sbor z chrámu petrohradských poštovních zaměstnanců, víme dokonce, že zpívali převážně skladby Bortňanského... O Archangelském je známo, že byl mimo jiné dirigentem právě tohoto sboru v Petrohradě. (Chrám sv. Mikuláše si pronajala u pražského magistrátu Ruská dobročinná společnost, Blagotvornitelnoje občestvo, neboť ruská pravoslavná církev jako taková to oficiálně v Rakousku-Uhersku učinit nemohla).

V Praze se už tehdy po II. světové válce pravoslavným církevním zpěvem zabývala ruská studentská mládež, ocitnuvši se v emigraci. Archangelskij patrně v jejich sborech našel i některé své bývalé sboristy z Petrohradu. O ruských studentech a jejich aktivním zájmu o církevní zpěv při bohoslužbách víme například i to, že někteří zpívali při bohoslužbách, které v roce 1921–1922 sloužival srbský biskup, dnes kanonizovaný srbskou církví novodobý světec, Dositej (Vasić). Když totiž nově vzniklá (r. 1920) československá

církev navázala v polovině téhož roku styky se srbskou pravoslavnou církví s úmyslem sjednotit se s ní, byl právě vladyka Dositej, vedoucí činitel ze srbské strany v těchto jednáních, zván československými duchovními a jejich obcemi po Čechách i Moravě k bohoslužbám, při nichž Češi poprvé po staletích uslyšeli opět staroslovenštinu, pravoslavné zpěvy, viděli pravoslavný obřad a přijímali z rukou biskupa Dositeje svatou tajinu myropomazání /bířmování/. Studenti však s organizováním většího pěveckého tělesa příliš zkušeností neměli, chyběly jim i dirigentské zkušenosti, a tak uvítali s nadšením, když jejich sbor vzal do zkušených rukou skutečný mistr – A. A. Archangelskij. Pod jeho vedením se sbor hned na první zkoušce rozezněl do plné krásy a během krátkého času byl schopen vystoupit nejen při bohoslužbách, ale i na samostatném koncertu s programem pravoslavných i západních církevních skladeb.

Dne 16. listopadu 1924 však skladatel Archangelskij ve věku 78 let v Praze zemřel. Přál si, aby jeho tělo bylo převezeno do Petrohradu (tehdy Leningradu) a tam bylo v roce 1925 pohřbeno v Alexandro-Něvské lávře. Skladatel a dirigent se vrátil k poslednímu odpočinku do míst, v nichž působil od svého mládí.

Alexandr Andrejevič Archangelskij byl synem pravoslavného kněze. Jak to bývalo na Rusi běžné, byl proto dán na studia do kněžského semináře. Tam si jeho výjimečného hudebního talentu povšimli a tak zůstal po skončení studia v semináři jako učitel zpěvu. Brzy však se dostal do Petrohradu a jako pětadvacetiletý byl r. 1861 ustanoven dirigentem chrámu poštovních zaměstnanců. Současně učil zpěvu v různých školách.

V té době v ruské pravoslavné církvi rozhodoval o věcech církevního chrámového zpěvu v podstatě jediný oficiální ústav, a tím byla Petrohradská předvodní /carská/ kapela. U jejího počátku stál vynikající skladatel Dimitrij Bortňanskij (1751–1825), žák italského mistra Galuppiho, po němž se stal dirigentem Kapely a také i jediným cenzo-

rem církevní hudby v celé Rusi. Bez schválení Kapely nesměla být prováděna nebo tištěna žádná církevní skladba. V jistém smyslu toto opatření bylo dobré, protože se jím zamezila svévole některých sbormistrů ve výběru skladeb pochybného textu nebo hudební kvality. Na druhé straně se toto přísné opatření časem stalo skutečnou brzdou přirozeného rozvoje ruského sborového umění a především samostatné skladatelské práce. Stejně postavení v Kapele zaujali i Bortňanského nástupci, například Bachmětěv, který se stal jejím šéfem právě v době, kdy byl Archangelskij ustanoven dirigentem při počtovním chrámu. Z Kapely získal vysvědčení o způsobilosti řídit pěvecký sbor.

V roce 1880 začal Archangelskij se souhlasem církevní vrchnosti využívat v církevním sborovém zpěvu za chlapce – zpěváky také ženské hlasy. Bylo to velmi diskutováno, neboť v té době se považovalo za neslušné, aby muži zpívali s ženami. Ale tento krok měl velký praktický význam a dnes jej zpětně můžeme ocenit jako v mnoha ohledech pozitivně.

A. A. Archangelskij patřil ve své době k nejoblíbenějším skladatelům pravoslavné církevní hudby. A také k nejpłodnějším, a to v tom směru ruského církevního zpěvu, který se obvykle nazývá „petrohradským“ (petěrsburgským). Zasloužil se o upevnění toho pěveckého názoru a vkusu, který panoval u carského dvora a který mu vtiskli italští komponisté a Bortňanskij. Později se vývoj ubíral spíše směrem k německým skladatelským postupům při využívání harmonizování západního chorálu. Archangelského „koncerty“ – tak se nazývají zpěvy, které bývaly při carském dvoře a odtud i jinde zařazovány do průběhu svaté liturgie na místo takzvaných „přičastnů“, žalmových textů, které se zpívají během svatého přijímání duchovenstva v oltáři (nejde tedy o koncerty v našem běžném chápání toho slova) – jsou již jiného druhu než skladby Bortňanského. Archangelskij je modernější a osobitější. Z mnoha jeho opusů dýchá zpěvnost a vyznačuje upřímná zbožnost a přirozenost. Proto jsou stále oblíbené i dnes, přestože v nich cítíme jakýsi

lyrický smutek, tóniny jsou mollové, ale nikoliv jako ve starobyklých nápěvech církevních. To odpovídalo dobové náladě v umění na konci 19. století, která také ovlivnila komponisty „petrohradské“ školy. Moskevská skladatelská škola církevní pravoslavné hudby se v té době již naopak vracela k tradičním ruským nápěvům, přepracovaným v moderních harmoniích. Klíč ke starým tóninám hledal již Petr Iljič Čajkovskij. Do repertoáru svého slavného pěveckého sboru v Petrohradě, který veřejně koncertoval v Rusku i zahraničí s velkým úspěchem, zařazoval Archangelskij také klasickou hudbu západní i harmonicky zpracované lidové písně ruské.

U nás byl A. A. Archangelskij rovněž velmi oblíben. Do Sborníku pravoslavných církevních zpěvů díl I., který vycházel v sešitech v letech 1929–1930 nákladem olomouckého pěveckého sboru, zařadil jeho redaktor, sbormistr Karel Fiala, celou řadu mistrových skladeb (v českém překladu) a celou jeho liturgii „za zemřelé“, smíšený sbor (str. 217). Také na četných koncertech olomouckého pěveckého sboru koncem 30. a začátku 40. let pod vedení Borise Jevtušenka byly provedeny četné Archangelské skladby. Jistě je zpívaly a zpívají dodnes naše pěvecké sbory.

Vzpomínkou na velkého pravoslavného umělce, skladatele a dirigenta, a zejména na byt krátké, ale výrazné působení u nás v posledních dnech života, pokusili jsme se přiblížit skladatelům význam a také zařadit jeho slavné jméno do kontextu hudebních pracovníků, kteří pracovali na dosud málo zoraném a osetém poli pravoslavného zpěvu v našich zemích, na jedno z čelných míst. Právem mu přísluší.

(Použito: Ioann A. Gardner, – Bogoslužbennoje pěníje Russkoj pravoslavnoj cerkvi díl II. (Několik vydání rusky, německy, anglicky; poslední ruské péči Moskevské duchovní akademie, Sergějev Posad, 1998., str. 475, 492, 585, 593, 608.

Informace od br. ing. Vladimíra Gavríněva i z jeho knihy o Pravoslavném ruském hřbitově v Praze na Olšanech a dějinách ruské pravoslavné obce v Praze.)

Prot. ThDr. Pavel Aleš

NĚKOLIK VZPOMÍNEK A ÚVAH K VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

Výročí... Samo to slovo přímo vybízí ke vzpomínkám a samozřejmě i úvahám. Letos jsme si počátkem května připomněli 59. výročí osvobození naší země od nacistického útlaku a současně také konce II. světové války. Je ovšem paradoxní, že válka byla ukončena dnem, kdy se v pražském povstání nejkrvavěji bojovalo. Ano, 8. května zde probíhaly nejtvrděší střety a také nejbrutálnější zásahy skomírající nacistické soldatesky. Až 9. května s příjezdem sovětských tanků boje uhasínaly. Ponechme historikům objasnění důvodů, proč se tak stalo – vzpomínejme.

Moje vzpomínka je vzpomínkou malého hochy na smutné dny počínaje 14. září 1937, kdy se zastavilo srdce Tomáše G. Masaryka, a na den jeho tak smutného, ale slavného pohřbu. Maminka mi tehdy připnula trikoloru s černou páskou. Nálada těch dnů vstoupila do duše a věřte, že tehdy mnoho lidí říkalo: „Jako by to byl začátek konce republiky“! Ponechme opět historii, nako-lik to bylo tvrzení správné – rozhodně však bylo dostatečně výmluvné.

Pak si mlhavě vzpomínám na náladu tzv. druhé republiky. Byla zase naplněna určitou nadějí. Projev předsedy vlády ing. generála Aloise Eliáše ji povzbuzoval snahou o to, abychom se cele soustředili k udržení republiky, na práci hlav i rukou. Vývoj však ukázal, že mnoho těch pracovitých hlav i rukou padlo v budoucnu na popra- višti nacistického kata, včetně hrdinného generála Eliáše...

Velmi živě si vzpomínám, jak 15. března 1939 projela naší vesničkou kolona vojáků. Okna byla pevně zavěšena a nikdo, opravdu nikdo je nevítal.

A pak přišla prvá léta nacistické okupa- ce. Jako význačné memento se mezi nimi vypíná rok 1942. O válce, která se rozho- řela 1. září 1939, jsem se jakoby doslýchal

z rozhovorů dospělých i z poslechu zahra- ničního rozhlasu (což bylo velmi riskantní), v němž někdy zazněla slova prezidenta dr. E. Beneše. Byla to slova výrazná a i mne jako malého kluka dokázala povzbudit k to- mu, k čemu mne doma vedli: jednou přijde den osvobození.

Ten rok 1942 je smutnou, přesmutnou ka- pitolou. Jestli se ovšem nacisté v říjnu a lis- topadu 1939 prvně projeví, pak se v roce 1942 jejich tvář odhalila zcela. Byla to tvář netvora, potřísněného lidskou krví...

Tatínek denně dojížděl za zaměstnáním do Prahy a o čtených nedělích a svátcích ja- ko duchovní sloužil – nejčastěji v katedrál- ním chrámu v Praze s vladkou Gorazdem, mým kmotříčkem. Tehdy jsem netušil, že kmotříček bude svatým novomučedníkem... Rok 1942 to všechno naplnil. Když se s klad- ným výsledkem uskutečnil útok (neříkejme atentát) na zastupujícího říšského protektor- ra R. T. Heydricha, opět každý cítil, že nad českou zemí visí černý mrak. Snad namít- nete, že to je jenom fráze, ale věřte – jako by se to dostalo do vědomí lidí a ukázalo se, že to tušení svou tíhou zůstalo daleko za skutečností.

Pro nás pravoslavné křesťany byl tento rok tragický. Krvavá ztráta vладыky, kněží i bratří a sester laiků hovoří výmluvně prá- vě tak jako zákaz samotné církve...

Jestě 18. června můj tatínek jako vždy brzy ráno odsloužil v domácí kapličce sv. liturgii a odjel do Prahy. Jako by se se mnou déle loučil. Večer už nepřišel – od dopoled- ních hodin byl „v péči“ gestapa. A pak si vzpomínám na „návštěvu“ této policejní instituce a věřte – jejich prohlídka bytu (včetně postřelení našeho psa) byla oprav- du dokonalá. A přece to hlavní – důležité letáky – nenašli.

Když se tatínek vrátil (a byl to tehdy sku- tečně Boží zázrak – včetně toho, že jsem jeho

jméno nenašel v novinových seznamech popravených), byl velmi nemocen. Ale i to bylo pro mne dobré – mohl teď být s celou rodinou doma, léčit se a zotavovat. To všechno se podařilo a válečná léta běžela dál.

V roce 1943 došlo ke zřejmému obratu ve válce a zbraně tzv. Třetí říše a Osy se vydatně tupily a lámaly – ať už to bylo u Stalingu gradu či u Tobruku a El Alameinu. Historie o tom je všeobecně známa. Současně však začala tvrdě doléhat bída – zejména nedostatek potravin.

V roce 1944 jsem se po těžké zkoušce dostal na gymnázium. Počátkem roku 1945 byly už nálety spojeneckých letadel tak četné, že jsme si chodili jen jednou týdně pro tzv. úkoly. Vzpomínám si živě na jeden takový přelet spojeneckých letadel. Bylo to koncem září 1944, nebe bylo jasně modré, jeli jsme s tatínkem ve vlaku do školy. V tom houkala siréna přípravu a vzápětí nálet. Byli jsme nedaleko podjezdu mezi Vysočanami a Horní Libní. Těžký hukot letadel, jevících se ve výšce jako stříbrné body, za nimiž se táhly bílé čáry výfukových par, byl přerušován praskotem výstřelů flaků (protiletadlových děl) a to vše na krásném nebi tvořilo scénarii tak barvitou, že by (kdyby při tom nešlo o život) to mohlo být až pěkné...

Nedostatek potravin doléhal počátkem roku 1945 stále víc. Jednou – snad v březnu nebo v dubnu – mi maminka namazala bramborové placky marmeládou s odkazem, že to je to poslední, co je právě doma k snědku. Vyšel jsem do zahrady a k ní přilehlého sadu. Těšil jsem se z pěkného jarního počasí.

K plotu přišlo několik německých vojáků. Dali se se mnou do řeči a někteří plakali nad ztrátou svých rodin při bombardování. Jiní projevíli zřetelně

touhu po jídle a prosili mě o kousek placky. A vidíte - mně jich bylo líto. Kus placky jsem jim dal a v duchu si řekl: „Moc jste nám ublížili, ale teď jste jen - ubozí lidé“. Nu, a pak už přišel konec a nový začátek.

5. května (v sobotu) dozněly jako vždy rozhlasové zprávy a v zápětí po nich výzva o pomoc čs. rozhlasu. V Praze začaly květnové revoluční dny. A byly to dny velmi těžké... A pak, 9. května, se na rozcestí silnic objevil tank. Byl jiný, khaki barvy, připadal mi tehdy hrozně velký. Bylo to pověstné „téčko“ – T 34. Vepředu se otevřel průzor pro řidiče a já poprvé uviděl in natura sovětského vojáka. Měl na sobě tankistickou kuklu a na náramenících dvě hvězdičky. Měl žízeň, ale usmíval se. Pak se napil. A od té doby jsem už německou uniformu viděl jen na zajatcích. Tady bych snad měl skončit, ale smysluplné bude, když si dovolím několik úvah.

Úmyslně jsem se nepouštěl do historického hodnocení – snad jen „na okraj“.

Přece však musím říci, že tehdy jsme si snad spolu s prezidentem dr. Edvardem Benešem říkali, že už žádná válka nikdy nebude. I ta s Japonskem v srpnu skončila. A teď, 59 let poté, se rozhlédněte po světě. V kolika zemích se stále válčí a co jsme od té doby bolesti, zloby a nelásky pocítili i u nás. A dnes jsou znovu vraždění a pronásledování naší pravoslavní bratří a sestry v Kosovu a terorismus ohrožuje svět.

Jsme však křesťané a jako taková pevně věříme v péči Boží prozřetelnosti o tento svět. Věříme pevně, že Bůh nenechá svá dítky zahynout, a věříme, že naše budoucnost – včetně té v Evropské unii – bude zdárná a na konec radostná. Bůh buď s námi...

Čestmír Gorazd Kráčmar

ROZHOVOR S PŘEDSEDOU MONARCHISTICKÉ STRANY ČECH, MORAVY A SLEZKA „KORUNA ČESKÁ“ P. VÁCLAVEM SRBEM

Můžete nám, prosím, krátce představit vaši politickou stranu? Co je jejím cílem na politické scéně?

V.S.: Koruna Česká, monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska, byla ustavena v r. 1990 nejprve jako Royalistické hnutí, později přejmenována na hnutí Monarchistické a od r. 2002 jsme stranou. Naše úplné prvopočátky sahají ještě hlouběji, a to dokonce do období komunismu, neboť jsme navázali na disidentskou iniciativu České děti, založenou v r. 1988 Petrem Placákem. Stojí v této souvislosti jistě za připomenutí, že tehdejší hlásná trouba režimu – deník Rudé právo – uveřejnila takřka úplný text zakládajícího manifestu, doufajíc, že tím myšlenku nejlépe zdiskredituje, avšak stal se pravý opak, jako mnohokrát v podobných případech.

Jsme moderní konzervativní stranou, která usiluje o záchranu základů evropské civilizace – tedy především křesťanské tradice. Jsme interkonfesejní – kromě mé osoby je v našich řadách několik dalších pravoslavných a to dokonce i duchovních. Přesná statistika se nedělá, ale velké zastoupení mají i římský katolíci, jsou zastoupeni i protestanté a pochopitelně i lidé hledající, indiferentní a – vzhledem k realitám naší země – jistě i ateisté – tedy alespoň ti, které nedráždí už samo naše heslo – Bůh, král a otcina – Deus, rex, patria. Obecně by se naše krédo dalo charakterizovat jako křesťansko-demokratická politika kontinentálního typu, s citlivým zřetelem k sociální otázce, ovšem v duchu zásady „sociálnost bez socialismu“. Kromě toho je naším cílem ústavní změna státního zřízení z republiky na parlamentní, konstituční, demokratickou a dědičnou monarchii současného evropského typu. Chtěl bych podtrhnout, že o tuto změnu usilujeme výhradně demokratickými prostředky,

a proto se letos poprvé účastníme celostátních voleb. Je jistě symbolické, že jsou to právě volby do Evropského parlamentu. Pro úplnost dodávám, že Koruna Česká se účastnila před dvěma lety komunálních voleb v Ostravě a Přerově, a to s docela slavným výsledkem. Rád bych také připomněl, že monarchie prosperuje jako osvědčená forma státního zřízení v 11 zemích Evropy a konkrétně v Evropské unii, do které jsme právě vstoupili, je monarchií sedm.

Čím myslíte, že jsou si blízké pravoslaví a monarchismus právě v České republice? Fakt je, že po vyvrácení Velkomoravské říše našeho svatého knížete Rostislava došlo ke zřetelnému rozkvětu pravoslaví až v době, kdy u nás monarchii vystřídala republika.

V.S.: Naším programem jistě není obnova náboženských poměrů před rokem 1867, 1848 či dokonce 1791. Historické a politické příčiny, jež vedly k odklonu našich vládnoucích dynastií od sv. Pravoslaví, jsou dostatečně známy a pro jejich opakování jistě není místo v tomto rozhovoru. Podotýkám jenom, že monarchie byla na našem území již několik století před rozkolem z r. 1053. Chápu velice dobře, že pravoslavný Rus, Rumun, Řek či Bulhar se může mnohem snadněji identifikovat s myšlenkou obnovy monarchie v jeho zemi pod vládou samozřejmě pravoslavné dynastie, než pravoslavný Čech s toutéž myšlenkou za předpokladu vlády dynastie jinoslavné. Je ovšem nutno připomenout, že my, pravoslavní, jsme zatím u nás mezi věřícími menšinou, a především smutný fakt, že naše území, obzvláště Čechy, jsou nejateističtější enklávou na světě. Je pravděpodobné, že první český král, který by se vrátil po desetiletích na Pražský hrad, by byl korunován v katedrále svatých Víta, Vojtěcha a Václava s největší pravděpodob-

ností podle původního korunovačního řádu, a tedy arcibiskupem pražským církve římskokatolické, avšak představu, že by se jednalo o korunovaci ekumenickou, pochopitelně i za účasti nejvyššího představitele naší církve, považují za velmi reálnou a správnou. Především je ale potřeba zdůraznit, že Království české bude demokratickou zemí s naprostou náboženskou svobodou.

Monarchisté asi nemají ambice stát se v brzké době hlavní politickou silou v zemi, přesto asi budou chtít oslovit co nejvíce voličů. Jak chcete představit monarchismus jako moderní politický směr, tedy vyvrátit představu o monarchistech jako o podivínech zahleděných do hluboké minulosti?

V.S.: Na tuto otázku jsem určitě do značné míry odpověděl už v předchozích řádcích. Shrnuji tedy, že jsme normální, seriózní, moderní konzervativní stranou křesťansko-demokratického typu, která usiluje o návrat hodnot, prověřených staletími, samozřejmě ovšem v moderní formě. Republika, byť trvá již skoro devadesát let, je ve srovnání s 1200 předchozími lety monarchie, i s budoucností, pouhou epizodou. Doufám také, že „hlubokou minulostí“ se naopak stanou republiky, obzvláště jejich totalitní formy, jež naplnily minulé století hrůzou a krví.

Možná méně známý je fakt, že země s nejvyšší životní úrovní v Evropě jsou právě, byť konstituční, monarchie. Co myslíte, že může přinést České republice případná těsnější spolupráce s těmito zeměmi? Co se od nich můžeme naučit, čím nás mohou inspirovat?

V.S.: Těsnější spolupráce s evropskými monarchiemi nám může přinést jediné pozitivní inspiraci a dobro: zvýšení naší prestiže, pevné znovuuukotvení v řádu a tradici a v neposlední řadě si můžeme na tyto šťastné státy vzpomenout při každém opakování stále se zdražující a stále

problematičtější volby prezidenta a tak dopět k vyřešení této vesměs bolestné otázky jednou provždy i u nás...

A slovo na závěr?

V.S.: Domnívám se, že idea monarchismu je bytostně vlastní duši pravoslavného křesťana. V každém případě jsem ale přesvědčen, že pravoslavní poslanci v Evropském parlamentu, bez ohledu na jejich vztah k monarchii, by měli spojit své síly v boji proti nenávistnému, fundamentalistickému ateismu, bezuzdnému tržnímu liberalismu, bezduchému pragmatismu a proti jasné tendenci vykazovat Boha a křesťanství ze všech evropských dokumentů. Ke skutečné a životaschopné jednotě Evropy nemůže vést toto programové a systematické odmítání jejich neoddiskutovatelných a legitimních základů. V tomto úsilí je samozřejmě potřebí spojit své síly i s poslanci jinoslavnými. Speciálním úkolem poslanců pravoslavných pak musí být obhajoba koncepce Evropy jako celku, nikoli pouze Evropy západní, jak se čas-

to děje – vždyť sám římský papež vyhlásil svatě Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy. Dalším, vpravdě historickým a jistě dlouhodobým úkolem pravoslavných poslanců musí být obhajoba zájmů evropských pravoslavných národů a všestranná pomoc, při jejich snahách o vstup do EU. Do skutečně jednotné Evropy musí v budoucnu, třeba i vzdálenějším, patřit nejen Srbsko, Makedonie, Bulharsko a Rumunsko, ale jistě i Ukrajina, Arménie, zcela pochopitelně také nejstarší křesťanský stát na světě – Gruzie, po překonání dědictví totalitních režimů i Bělorusko. A pokud je zcela vážně znovu a znovu vznášena otázka členství Turecka, musí být s minimálně stejnou vážností i oprávněností být v budoucnu otevřena i otázka členství Ruska!

Děkuji za rozhovor

pro Hlas pravoslaví –b–

SVATÁ XÉNIE PETROHRADSKÁ ZACHRAŇUJE VOJÁKY V PRAZE

Ludmila Pavlovna Špakovskaja napsala do redakce „Sobjesednika pravoslavných Christijan“ (číslo 2, ročník 1992) obdivuhodný dopis o svaté Xénii Petrohradské.

V mých pěti letech mě maminka často vozila na Smolenský hřbitov (nachází se v Petrohradě, je na něm v kapli pochovaná svatá Xénie). V den, kdy vzpomínáme památku svaté Xénie, 24. ledna (6. února podle nového stylu), jsme v 50. letech chodívali se zapálenou svící kolem její kaple, která byla v té době ještě zavřená a modlili jsme se. Ke své hanbě musím přiznat, že později jsem žila nedbale a skoro vůbec jsem tam nechodila. A když jsem v předminulém roce Smolenský hřbitov opět po dlouhé době navštívila, setkala jsem se na něm s neznámou ženou, která se mě zeptala, jak může vyjádřit svou vděčnost svaté Xénii. A začala vyprávět:

„Můj rodný bratr žije v Bělorusku. Před několika dny tam státní televize vysílala pořad „600 sekund“, ve kterém byl krátký snímek o blažené Xénii. Když bratr tento pořad shlédl, velmi se zaradoval, že nakonec může poděkovat té, která ho zachránila v letech II. světové války. Tehdy byl ještě mladým vojákem, osvobozovali Prahu a ve sklepení jednoho z pražských domů se ještě s jedním vojákem dostali do nepřijemné přestřelky. A najednou se vedle nich z ničeho nic objevila žena v šátku a rusky jim řekla, že musí okamžitě odejít (ukázala jim kam), protože na místo, kde oba stojí, spadne granát a oba zahynou. Vojáci byli ohromeni a zvědavě se zeptali: „Kdo jsi?“ „Já jsem blažená Xénie, přišla jsem vás zachránit“, zněla odpověď.

Po těchto slovech žena zmizela. Vojáci se zachránili, ale mladý voják dlouho nevěděl, kdo je ona Xénie. Hledal ji, a až po dlouhých 45 letech zjistil pravdu - takový zázrak! Po

odvysílání pořadu okamžitě zavolal do Petrohradu své rodné sestře, aby urychleně jela do kapličky - poděkovat. Samozřejmě jsme odsloužili děkovnou pobožnost a udělali vše, co se v takovém případě dělat náleží...“

Ještě doplníme, že voják svatou Xénii nemohl nalézt proto, že tato světice dlouho nebyla svatořečená (její kanonizace byla v Rusku provedena až roku 1988), přičemž zemřela již v 19. století, mnoho let před II. světovou válkou.

Myrotočivá ikona v Kanadě.

Roku 1982 v Montrealu vedle částečky svatých ostatků mučednice Jelisavety (Feodorovny) začala myrotočit Iverská ikona, kopie známé ikony Bohorodice z Atosu. Došlo k tomu v Kanadě, v domě pravoslavného Španěla Chozé Munjose. Předkládáme jeho vyprávění.

Během jedné z poutí na Atos jsme navštívili skit, ve kterém pracovalo mnoho Řeků ikonopisců. Prosil jsem je, aby

mi prodali krásně napsanou ikonu - kopii zázračné ikony Iverské. Igumen mi řekl: „Není možné brát peníze za takovou svatost. Vezmi si ikonu, ona musí být s tebou“.

Vrátili jsme se do Kanady. 3. listopadu roku 1982 jsem postavil ikonu vedle částečky svatých ostatků z Kyjevsko-pečerské lávry a svaté novomučednice Jelisavety, které jsem dostal od zesnulého vладыky Leontije. Před ikonou neustále hořela lampáda a každý den jsem před ní před spaním četl Akathisty.

24. listopadu ve tři hodiny ráno mě vzbudila silná vůně růží, která naplnila celou místnost. Když jsem pohlédl na ikonu, uviděl jsem, že je pokrytá vonným olejem.

Myrotočivou ikonu jsme začali vozit po farnostech Pravoslavné církve a vonným myrem jsme pomazávali věřící.

Zázrak v Optině pustyň

Jeromonach Filadelf (Bogoljubov) ve své knize „Zastupnica userdnaja“ (Moskva, rok 1992) svědčí o zázraku myrotočení Kazaňské ikony Bohorodice.

16. listopadu roku 1988 v pět hodin po poledni došlo v hlavním chrámu ruského monastýru Optina pustyň (Kalužská oblast) k zázračnému zjevení vonného oleje na Kazaňské ikoně Přesvaté Bohorodice. Ve chrámu se právě mělo začít sloužit celonoční bdění, mnozí svědkové zázraku, jak monaši, tak i poutníci a zaměstnanci monastýru viděli, jak na ikoně Bohorodice vystupuje jako slza průzračná vláha. Napřed vznikl jakoby výpar, poté se objevily i kapky, které se postupně zvětšovaly. Monaši je setřeli, ikonu vytřeli dosucha a kapky se objevily opět na téměř místě a také na jiném místě, na oblečení Spasitele, pod Jeho žehnajících rukou.

Ještě před začátkem bdění představený monastýru archimandrita Jevlogij (dnes již vladyka vladimírský) odsloužil Akathist, rosa se na ikoně objevovala znovu a znovu. Během celonočního bdění ikona myrotočila tak silně, že byla úplně zalita svatým myrem a díky velkému počtu svící před ní v odlesku celá zářila. Myrotočení bylo provázáno silnou vůní, která působila jakoby vlnami, chvílemi zachvacovala všechny, chvílemi byla sotva postižitelná. Bohoslužba trvala do půl jedenácté a v jedenáct hodin v noci začala v témže chrámu myrotočit i ikona ctihodného Amvrosije Optinského.

K zázraku myrotočení ikon v Optině pustyň došlo přesně rok poté, co byl tento věhlasný monastýr opět navrácen Ruské pravoslavné Církvi.

ig. Joakim

JAK SE ŽIJE PRAVOSLAVNÝM V NĚMECKU

Pravoslavná církev v Německu čítá více než jeden milion věřících. Je třetím největším vyznáním po církvi římskokatolické a po církvích protestantských. Pokusíme se popsat současný stav jednotlivých pravoslavných jurisdikcí (eparchií).

Na území Spolkové republiky Německo má svá zastoupení skrze eparchiální archijereje 6 pravoslavných autokefálních církví s 12 eparchiemi. Archijerejů je 14, 2 z nich spravují své eparchie z Francie a Belgie.

1) ekumenický – konstantinopolský patriarchát

Pod konstantinopolskou jurisdikci v Německu patří 4 eparchie:

- Řecko-pravoslavná metropolie pro Německo a exarchát pro centrální Evropu
- Archiepiskopát pravoslavných ruských obcí v západní Evropě
- Rumunský vikariát řecko-pravoslavné metropole
- Ukrajinská pravoslavná eparchie

Tyto 4 oblasti zahrnují 173 církevních obcí s 82 duchovními, kteří konají pravidel-

ně bohoslužby v 174 sakrálních prostorách. Nejvyšším představitelem Ekumenického patriarchátu v Německu je metropolita Augustinos se sídlem v Bonnu. Vladyka Augustinos užívá titul „Cermanský“ a jsou mu nápomocni 4 vikární archijerejové, kteří sídlí ve Stuttgartu, Hannoveru, v Mnichově a v Berlíně. Ekumenický patriarchát má zvláštní vikariát pro Bavorsko se sídlem v Mnichově. V Mnichově vznikla na začátku 20. stol. první řecká církevní obec. Dnes Ekumenický patriarchát spravuje v hlavním městě Bavorska 6 církevních obcí. 7 okružních presbyterátů spravuje pro Hamburg, Dolní Sasko a Schleswicko-Holsteinsko (v čele s episkopem), pro Berlín a nové spolkové země, pro Severní Porýní Westfálsko, Hessensko, Bavorsko, Badensko-Württembersko a pro rumunské obce. Archiepiskopát pravoslavných ruských obcí v západní Evropě, jak jsme již uvedli, je pod jurisdikci Ekumenického konstantinopolského patriarchátu a je spravován z Paříže archiepiskopem Sergijem, který užívá titul „Eukarpský“.

Ukrajinská pravoslavná eparchie pro západní Evropu má své sídlo v belgickém městě Genk a v jejím čele stojí arcibiskop Joann, který je zároveň i „vedoucí arcijerej pro Londýn a západní Evropu“ a nese titul „Parnaský“. Německá metropole Ekumenického patriarchátu vydává a tiskne ve Stuttgartu časopis „Orthodoxe Pardusia“ a informační bulletin „Nachrichten aus der Griechisch – orthodoxen Metropole“. Odhaduje se, že „řecká“ metropole pečuje duchovně o 600 000 krajanů, ale tento údaj lze opravit směrem dolů. Řečtí „gastarbeiteři“, kteří v šedesátých a sedmdesátých letech přišli zejména do Westfálska, jsou již v důchodovém věku a rádi se vracejí do slunného Řecka na zasloužený odpočinek.

2) antiochijský patriarchát

V Německu má poměrně málo církevních obcí. Je jich 11 se 7 duchovními. Sídlem vладыky Palmýrského Gabriela, patriaršího exarchy pro západní Evropu, je Paříž. Mimo arabských států Blízkého východu je Antiochijský patriarchát velice činný v Americe (5 metropolí) a v Austrálii (viz arcibiskop Kryštof, *Pravoslavný svět – přehledné dějiny patriarchátů a místních církví*, 2000, str. 37).

3) moskevský patriarchát

Přítomnost Ruské pravoslavné církve v západní Evropě, včetně Německa, má letitou tradici. Obdobně jako v Čechách první ruské farnosti vznikaly v lázeňských anebo ve větších městech. Od roku 1855 ve Wiesbadenu stojí velkolepý ruský chrám, který je místem posledního odpočinku ruské velkokněžny a vévodkyně z Nassau Alžběty Michajlovny. Dnes tento chrám i s farností patří do jurisdikce tzv. Ruské pravoslavné církve v zahraničí (Zaruběžnaja cerkov). Chrám a farnosti byly budovány ve Wiemaru, Baden – Badenu, v Berlíně (v současnosti 3 farnosti s vlastním chrámem), v Postupimi, Drážďanech, Lipsku, v Bad Nauheimu, Mnichově a Schwerinu.

Dnes Moskevský patriarchát disponuje v Německu jednou berlínskou eparchií a udržuje stále zastupitelství Ruské pravoslavné církve – Podvorije – se sídlem v Düsseldorfu. V čele Ruské duchovní mise stojí vладыka

Longin (Talypin), který užívá titul „Arcibiskop Klinskij“. O Berlínskou eparchii Moskevského patriarchátu pečuje arcibiskop Feofan s titulem „Berlinskij i Germanskij“. Vладыka Feofan je povědomý církevní veřejnosti v Čechách jako bývalý nejvyšší představitel zastupitelství Ruské pravoslavné církve – Podvorije – v Karlových Varech na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Pod jurisdikcí Ruské pravoslavné církve je v Německu 39 církevních obcí se 40 duchovními.

Berlínskou eparchii tvoří 3 okružní presbyteráty: pro Dolní Sasko a nové spolkové země, pro Badensko – Württembersko a Bavorsko a okružní presbyterát pro Severní Porýní – Westfálsko a Falc.

Berlínská eparchie Moskevského patriarchátu vydává časopis „Hlas pravoslaví“ (Stimme der Orthodoxie) a stále zastupitelství Ruské pravoslavné církve v Düsseldorfu časopis „Pokrov“ – Kurier der Russischen Orthodoxen Kirche in Deutschland.

Již jsme se zmínili o přítomnosti Ruské pravoslavné církve v zahraničí, kterou v celém Německu nelze přehlédnout. Toho času „Zaruběžnaja cerkov“ spravuje zejména v západních spolkových zemích 50 farností, což převyšuje počet církevních obcí, které se hlásí k Moskevského patriarchátu.

Ústředí Ruské pravoslavné církve v zahraničí (Jordanvill, USA) svěřilo řízení své eparchie v Německu arcibiskopu Markovi, který sídlí v Mnichově a užívá titul „Berlinskij i Germanskij“. Vладыka Mark pochází z bývalé NDR a je promováným doktorem slavistiky. Ve svém oboru publikoval ještě před vysvěcením pod vlastním jménem Michael Andtl celou řadu vědeckých prací.

Ruská pravoslavná církev v zahraničí není v kanonické a liturgické jednotě s žádnou jinou autokefální pravoslavnou církví, která v Německu působí. Tím je dáno, že přesná evidence farností a počet duchovních, kteří jsou v její jurisdikci, nebyl oficiálně zveřejňován.

O působení Srbského, Rumunského a Bulharského patriarchátu v Německu podáme svědectví v některém z příštích čísel.

jeromonach Sáva

ZLEPŠENÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE V OLOMOUCKO-BRNĚNSKÉ EPARCHII

Sociální odbor Olomoucko-brněnské eparchie se sešel 28. února tr. na svém pravidelném zasedání pod vedením Jeho Přeosvícenosti vладыky Simeona a svého vedoucího, bratra Mgr. Romana Jurigy, v Olomouci, aby zhodnotil svou dosavadní práci v rámci eparchie i celé Pravoslavné církve v českých zemích a navrhl další možnosti působení.

V úvodu bratr Roman krátce připomenul aktivitu České pravoslavné filantropie v období obou povodní i její vzdělávací možnosti se sociálním zaměřením. Dále vzpomněl práci pro uprchlíky d. o. Christiana Popescu nejprve v rámci církve a později v rámci SOZE, některé projekty na integraci romské mládeže i dětí uprchlíků z Jugoslávie. Také aktivitu monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově a Pravoslavné akademie Vilémov s handicapovanými dětmi. Nepřehlédl práci d. o. Petra Nováka s bezdomovci a se sociálně špatně přizpůsobivými staršími lidmi o. diákona Teodosije Jarečného. Zvláště si všiml, jak velmi potřebný je zájem matky Ludmily o staré a osamělé spoluobčany v okolí Vilémova, který i při své vyčerpávající práci d. o. Petra Nováka s bezdomovci a se sociálně špatně přizpůsobivými staršími lidmi o. diákona Teodosije Jarečného. Zvláště si všiml, jak velmi potřebný je zájem matky Ludmily o staré a osamělé spoluobčany v okolí Vilémova, který i při své vyčerpávající práci d. o. Petra Nováka s bezdomovci a se sociálně špatně přizpůsobivými staršími lidmi o. diákona Teodosije Jarečného.

Zdůraznil, že všechny aktivity jsou konány bez jakýchkoli finančních příspěvků ze strany eparchie, kromě práce s uprchlíky, a že jsme prakticky jedinou církví v České republice, které se nepovedlo v posledních uvolněných 14 letech vytvořit jakoukoli fungující sociální instituci či domov pro děti, případně pro staré osamělé lidi. Není ani žádná chráněná dílna pro sociálně nebo zdravotně postiženou mládež. Tyto všechny instituce vytvořila naše Pravoslavná církev na východním Slovensku. Vладыka Simeon vysvětlil specifickou naši Pravoslavné církve v českých zemích a také, že doposud na sociální pomoc potřebným stačil stát.

Bratr Andrej D. Apostu navrhl založit katedru Sociální práce při Detašovaném pracovišti PBF PU v Olomouci. V Prešově tato katedra při Pravoslavné bohoslovecké fakultě Prešovské univerzity existuje a mají ji všechny teologické fakulty v ČR.

Bratr Roman pak požádal přítomné o jejich návrhy a představy další práce v sociální oblasti podle vlastních zkušeností. Krátce je uvedeme:

1) *domácí péči o seniory a zdravotně či sociálně znevýhodněné spoluobčany.* (Matka Ludmila

a o. diákon Jarečný)

2) *náhradní péče a integrace zdravotně, sociálně či jinak společensky špatně přizpůsobivých lidí.*

spolupráce eparchie, monastýru, akademie a občanského sdružení Luká. (paní Snrychová, br. Juriga, zástupci odboru pro děti a mládež) V rodinách s důchodci a handicapovanými dětmi je někdy potřeba krátkodobého pobytu mimo rodinu (malování, dovolená, opravy v domě). Sdružení Luká připravuje pro tento účel renovaci bývalé školy v obci Loučka u Vilémova. Pomoc

na přechodnou dobu prozatím poskytne monastýr Zesnutí přesv. Bohorodice.

3) *rozvojová pomoc třetímu světu.*

Tři možnosti:

- a) Investice do dlouhodobých úvěrů (dílny, obchůdek) ve třetím světě – pomoc samostatně se vymanit z chudoby
- b) obchůdky při farnostech – výtěžek na projekty třetího světa
- c) podpora konkrétního projektu ve třetím světě – škola, nemocnice, zdravotní středisko.

4) *Církevní pracovní sociálně právní poradna pro dělníky a další pracovníky ze zemí východní a jižní Evropy.* (vладыka Simeon)

Zřízení kanceláře, malého „pracovního úřadu“ při eparchii v Olomouci, kde by mohli jmenovaní nalézt pomoc a zastání v pracovních problémech a která by udržovala kontakty s eparchiemi na Ukrajině a v Moldávii.

Matka Kateřina z Vilémovského monastýru připomněla, že sociální práce se dle svých možností mají účastnit všichni věřící v rámci církve nejen duchovní či monašky. Dále konstatovala, že církve v sobě především zahrnuje modlitby a misii, ale také sociální práci a dávání almužen.

Vладыka vzpomněl svou cestu po USA, kde se setkal s velmi rozvinutou sociální prací církve. Na pravoslavných farnostech byly vývařovny a ubytovny pro chudé, neboť i v tak navenek bohaté společnosti jsou velmi propastné sociální rozdíly.

Dále bylo konstatováno, že sociální práce v každé z uvedených oblastí potřebuje finanční prostřed-

ky, i když je konána dobrovolníky. Nákup potřeb pro službu samotnou, případně benzínu na cestu za potřebnými. Na dovoz a zálohování zboží z třetího světa (sklady jsou v Drážďanech a ve Vídni) a mnoho dalších věcí, pokud má být sociální práce dělána profesionálně a na skutečně dobré úrovni.

Vladyka požehnal, aby vznikly občůdky třetího světa ve vhodných prostorách na všech farnostech v eparchii.

Výsledkem delší diskuse bylo další požehnutí vladyky na konání dvou sbírek v letošním roce na rozvoj sociální práce v naší eparchii. První sbírka bude na rozvoj domácí sociální péče o osamělé lidi v důchodu.

Další požehnutí vladyky se týká projektu dětských kreseb „pohlednic“, jejichž výtěžek z prodeje bude využit na konkrétní humanitární projekt v rámci eparchie.

Pro zlepšení práce sociálního odboru byla zvolena jeho tajemnicí matka Kateřina. O. diákon Jarečný byl uvolněn pro funkci osobního tajemníka biskupa. Samozřejmě se dále dle svých možností bude věnovat potřebným starým lidem v Olomouci.

Usneseno bylo zřízení nového samostatného účtu sociálního odboru na výběry prostředků se třemi podpisy – vladyka Simeon, br. Roman Juriga a matka Kateřina, která bude odpovídat za vykazování sbírek a vzniklých nákladů. Vedoucí odboru chce pravidelně každoročně podávat zprávy o práci odboru, jeho příjmech a výdajích v eparchiálním věstníku, případně i v Hlasu pravoslavi.

Zasedání bylo ukončeno modlitbou.

Mgr. Roman Juriga

CÍRKEVNÍ SLOVANSKO – BULHARSKÝ EVROPSKÝ SVÁTEK V KATEDRÁLNÍM CHRÁMU SVATÝCH CYRILA A METODĚJE V PRAZE

Dne 1. 3. 2004 se ráno po deváté hodině shromáždilo v katedrálním chrámu svatých Cyrila a Metoděje velké množství bulharských státních příslušníků tvořících základ bulharské menšiny v Praze. V tento významný den jsme se shromáždili, abychom oslavili bulharský státní svátek „Osvobození Bulharska od turecké nadvlády“ v roce 1878. První březnový den má pro Bulhary ještě další význam, vycházející ze starobylé lidové tradice v tento den obdarovávají své blízké a známé tzv. martěnici, upletenou z červených a bílých nití s přáním zdraví a spokojenosti v životě.

SVÁTEK BYL POCTĚN ÚČASTÍ VZÁCNÝCH HOSTŮ – Jeho Vysokopřeosvíceností arcibiskopem Kryštofem, tyveropolským vladykou Tichonem, zástupcem metropolitity Simeona, jemuž přísluší všichni Bulhaři žijící ve střední a západní Evropě. Dále byli přítomni představený katedrálního chrámu a duchovní správce o. prot. Jaroslav Šuvarský a o. Plamen Todorov. Po pastýřském požehnutí o. Todorov odsloužil panychidu za všechny ruské, bulharské, rumunské a finské vojáky, kteří padli na válečném poli za víru a naše osvobození. V tento nezapomenutelný den byla v městečku San – Stefano „Jesilkoy“, vzdáleném pouhých 13 kilometrů od Istanbulu (Konstantinopolu), podepsána rusko – turecká mírová smlouva. Tím byl uskutečněn náš národní ideál a sen o sjednocení. Bulhaři věří v Boha milující své ruské bratry osvoboditele, kteří prošli svou drahocennou krev pro naši svobodu.

Území bulharského státu mělo rozlohu 172 500 km². Pozdější čtyři války a téměř 60-tileté dějinné události svědčí o našich nadlidských vlasteneckých bolestech, utrpení a naději. Tyveropolský vladyka Tichon ve svém požehnutí tlumočil všem přítomným gratulaci bulharského patriarchy Maxima a dodal, že musíme být jednotní v našich obrozeneckých ideálech, abychom se stali začátkem roku 2007 součástí „sjednocující se Evropy“, která by sahala až k Uralu.

Po vroucí ektenii jsme zvolali „Mnohá a blahá léta“ Blaženému metropolitovi Nikolaji a arcibiskopu Kryštofovi a Jeho svatosti patriarchovi Maximovi.

„Slované mají něco velmi pozitivního, co může přinést Evropě určité zdokonalení. Právě tento čistý lidský prvek, který chybí právnímu a ideologickému pojetí, z kterého žije západní Evropa.“ (Tomáš Špidlík)

o. Plamen Todorov

NOVÝ VELVYSLANEC RUSKÉ FEDERACE V ČR

Ve středu dne 7. dubna navštívil vладыka arcibiskup nového zplnomocněného velvyslance Ruské federace v ČR Jeho Excellenci pana Alexeje Leonidoviče Fedotova a hovořil s ním hlavně o sesterských vztazích mezi našimi církvemi. Zvláště v souvislosti s tím, že na letošní rok připadají významná výročí důležitých historických milníků, které tyto vztahy zdůraznily.

V prvé řadě se jedná o 25. výročí založení „Podvorija“ (duchovní mise) Ruské pravoslavné církve v Karlových Varech. Na oslavy tohoto výročí přijede delegace Ruské pravoslavné církve vedená metropolitou smolenským a kaliningradským a předsedou Oddělení vnějších církevních vztahů Moskevského patriarchátu Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыkou Kyrilem v pátek 2. července. Hlavní duchovní oslavou výročí bude sv. liturgie konaná v neděli 4. července v Karlových Varech v 10.00 hod, na níž jsou všichni naši věřící i přátelé srdečně zváni.

Dále to je páté výročí posvěcení pravoslavného chrámu sv. Jiří v Praze na velvyslanectví Ruské federace, které si připomeneme v den chrámového svátku ve čtvrtek 6. května také v 10.00 hod. sv. liturgií.

A na konec 80. výročí založení chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice, který byl zbudován jako památník česko-ruského přátelství přičiněním prvního předsedy vlády Československé republiky pana Dr. Karla Kramáře.

Vladyka Kryštof na návštěvě u Jeho Excellence pana Alexeje Leonidoviče Fedotova

PANYCHIDA ZA OBĚTI V KOSOVO

V pátek dne 2. dubna tr. se konala v katedrálím chrámu sv. Cyrila a Metoděje panychida za kosovské mučedníky. Panychidu sloužili Jeho Vysokopřeosvícenost vладыka Kryštof, arciepiškop pražský a českých zemí, duchovní otcové Srdjan Jablanović a Zoran Drenovac a byli také přítomni všichni duchovní z Prahy.

Účastnili se osobně velvyslanci Řecka, Srbska a Černé Hory, Ruska a Kypru. Dále zástupci dalších oslovených velvyslanectví. Mezi přítomnými byl také bývalý ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier.

Vladyka arciepiškop zdůraznil význam srbského národa pro Evropu v minulosti a hovořil o rozdílnosti spravedlnosti Boží a spravedlnosti lidské.

Po ukončení setkání velvyslanec Srbska a Černé Hory Jeho Excellence pan Dr. Aleksandar Ilić pozval přítomné k přátelskému setkání s pohostěním do Památníku smíření pod katedrálou.

redakce

Uprostřed vладыka arciepiškop Kryštof, po jeho levé ruce d. o. Zoran Drenovac a z druhé strany d.o. Srdjan Jablanović. Vlevo stojí velvyslanec Kypru pan Christophoros Yiangou a nový velvyslanec Řecké Hellénské republiky v ČR pan Vassilios Ikossipentarchos.

KNĚŽSKÁ KONFERENCE PRAŽSKÉ EPARCHIE V MOSTĚ

24. března proběhla v monastýru sv. Prokopa sázavského konference duchovních pražské eparchie. Po úvodních modlitbách a požehnání vладыky arciepiškopa Kryštofa přečetl ředitel ÚER o. prot. Dr. Jaroslav Šuvarský zprávu o stavu eparchie. Vyplývalo z ní, že se vedení eparchie potýká s problémy vzniklými z nedodržení zákonů o zaměstnanosti. Na celkový počet zaměstnanců by pražská eparchie měla podle zákona zaměstná-

TŘÍSTRANNÉ JEDNÁNÍ V PLZNI

Ve středu 21. dubna t.r. proběhlo v rezidenci plzeňského biskupství třístranné jednání mezi představiteli církve římskokatolické, pravoslavné a řeckokatolické. Mons. František Radkovský, biskup plzeňský za církev římskokatolickou připravil setkání s vl. arcibiskupem pražským Kryštofem za církev pravoslavnou a Mons. Ladislavem Hučkem, biskupem – apoštolským exarchou, za církev řeckokatolickou s cílem vyřešit majetkové vztahy ke chrámům v Lesné a Milířích.

vat 4 pracovníky se sníženou pracovní schopností. Ovšem zatím se tak neděje, z čehož plynou jisté finanční sankce ze strany Úřadu práce.

S finančními problémy se potýká nejen pražská eparchie, ale i úřad metropolitní rady s rezidencí vладыky Kryštofa, který nemá vlastní finanční zdroje. Je nutné, aby všechny farnosti, tak jak tomu bývalo, povinně odváděly kromě poloviny z vybrané církevní daně rovněž paušální příspěvek ve výši minimálně 1000,- Kč za farnost. Běžným pravidlem např. u evangelíků je, že jednotlivé sbory, mající svého duchovního, přispívají ročně na činnost svého ústředí 70 tisíc korun. Takže v našem případě by se jednalo spíše o příspěvek symbolický.

V dalším průběhu setkání informoval vладыka Kryštof o příjezdu dvou monašek z Podkarpatské Rusi, které se budou starat o duchovní středisko Nazaret v Těšově na Chebsku. Kromě jiného bude jejich úkolem šít tak velice potřebná a žádaná kněžská roucha a chrámové pokrývky.

Br. Dan Apostu nastínil možnosti získávání finančních prostředků z nadačních fondů a současně vyzval všechny přítomné duchovní ke zlepšení spolupráce s Českou pravoslavnou filantropií.

V polední přestávce připravil monastýr skromné postní pohoštění.

V dalším příspěvku zhodnotil u příležitosti 25. výročí založení práci Zastupitelství ruské pravoslavné církve v Karlových Varech jeho představitel o. prot. Gennadij Budko a současně nastínil program blížících se oslav tohoto výročí, které proběhnou počátkem července v Karlových Varech.

Dle plánovaného programu posléze přednesl svůj příspěvek na téma velkého půstu o. Mykola Ončulenko z České Lípy. Ve volné diskusi se duchovní vraceli k jednotlivým tématům přednášky a také hovořili o aktuálních problémech ve svěřených farnostech.

–jh–

Během dvouhodinového setkání přítomní biskupové projednali a nastínili za účasti duchovních z Tachova, Lesné a Milířů další vývoj ve společném soužití mezi těmito církvemi. Jednalo se zejména o řešení vlastnických vztahů k chrámům v Lesné a v Milířích, které jsou doposud ve vlastnictví církve římskokatolické. Dále se projednala otázka společného používání obou chrámů k bohoslužebným potřebám přítomných církví. Biskup Radkovský se svolením svých církevních orgánů daroval chrám a farní budovu v Lesné do vlastnictví církve pravoslavné. Chrám v Milířích zůstal ve vlastnictví církve římskokatolické. Bohoslužebné užívání v obou chrámech za interesovanými církevními společenstvími bude právně zajištěno věcnými břemeny. Dodatečnými dvoustrannými dohodami pak jednotliví duchovní během příštího měsíce vymezí rozsah a způsob bohoslužebného využití chrámů ke spokojenosti všech křesťanů uvedených farností.

Přátelské jednání zúčastněných hierarchů a jejich doprovodu bylo uvedeno modlitbou k Duchu sv. a zakončeno doxologií Vzkříšeného Pána.

– ÚMR – jh –

KRYSTUS JE Z MORTWYCH STANYLHAT ZERTRETEN IN TODE DEN TOD

Již několik let v naší nevelké farnosti znějí pravoslavné zpěvy nejen české a církevněslovanské, nýbrž i německé. V osobě zpěváka Markuse Hilke- ra ze sousedního Ebersbachu je totiž v našem společenství zastoupeno nejen pravoslavi české, ukrajinské a ruské, ale i německé. Již více než dva roky oslavujeme Hospodina jedním srdcem a přijímáme z jednoho kalicha a můžeme se tak těšit z toho, jak Kristus a láska k němu překonává (jako jediná) všechny národnostní, kulturní, psychické, sociální či

tělesné rozdíly mezi lidmi. Radujeme se také z Boží všemohoucnosti, neboť to, o co se s nevelkými úspěchy snaží již léta politické a kulturní špičky Slovanů a Němců, na co jsou zakládány fondy a nadace, co spotřebuje tolik peněz a světské slávy, to je již v našem malém, z pohledu okolního světa až směšném společenství, dlouho skutečností.

Letošní naše Pascha byla v tomto směru hned dvakrát bohatší. Jednak část evangelního čtení paschální liturgie, Janova prologu, zazněla v němčině. Ještě pozoruhodnější však, domnívám se, bylo to, že paschální tropar, tolikrát opakovaný v tuto noc všemi pravoslavnými, zazněl tentokrát celkem v šesti jazycích, mimo jiné i lužickosrbsky. Lužičtí Srbové jsou nejmenším slovanským národem, jejich počet se dnes odhaduje na 60 tisíc, většina z nich žije severně od Šluknovského výběžku, v kraji dlouho naležejícímu k české koruně. Z tohoto národa vzešla svatá Ludmila. Je to také jediný slovanský národ, který nemá žádné spojení s Pravoslavím. Většina z nich jsou katolíci, jejich katolicismus je poměrně hluboký a svébytný. Snad i proto se v jejich liturgickém projevu zachoval původní paschální tropar. Ten tedy také zazněl v letošní paschální noci v pravoslavném chrámu v Rumburku. Myslím, že je to událost navenek nepatrná, duchovně však hodná zaznamenání. Dej Bůh, aby naši nepočtení severní sousedé a bratři uslyšeli paschální zpěv pravoslavné Církve, abychom i s nimi mohli jednomyslně, v plném církevním společenství oslavovat „Trojici jednobytnou a nerozdílnou“.

o. Antonij, Rumburk

BROUMOV

V neděli 28. března navštívil vладыka arciepi-skop Kryštof církevní obec v Broumově. Byla to prvá liturgie po několika desetiletích, kterou nekonal zesnulý a všemi milovaný otec Jiří Tomášek, na kterého všichni vzpomínáme s láskou a v modlitbách mu vyprošujeme věčnou paměť u Hospodina.

Vладыka Kryštof nám představil nového administrátora naší církevní obce duchovního otce Jiřího Niderleho s tím, že bohoslužby se budou konat i nadále pravidelně každou poslední neděli v měsíci. Byli jsme všichni rádi, že na nás vладыka Kryštof nezapomněl a že kaple, v níž konáme bohoslužby, se naplnila věřícími z blízkého okolí i z daleka.

Ing. Metoděj Zd. Zális s věřícími

Vладыka Kryštof a nový administrátor o. Jiří s věřícími

Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA

v měsících květnu a červnu 2004. Vладыka s pomocí Boží zamýšlí:

29. 5. Světít prameny v lázních Teplice a otvírat tak 850. lázeňskou sezonu.
30. 5. V den sv. Padesátnice sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9 v Praze 2. (9.30 hod.)
6. 6. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v kapli Všech svatých země české v Českých Budějovicích. (8.30 hod.)
13. 6. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v kapli sv. Gorazda II. a sv. Rocha v Rakovníku a vykonat vizitaci církevní obce. (9.00 hod.)
19. 6. Pouť ke sv. Janu pod Skalou (sv. Ivan český) u Srbska. Sv. liturgie začíná v jeskyni sv. Ivana v 11.00 hod.
20. 6. Sloužit ve chrámu Proměnění Páně v Liberci (10.00 hod.).

PROGRAM POUTI PO MONASTÝRECH V ČERNOVICKÉ A BUKOVINSKÉ OBLASTI NA UKRAJINĚ VE DNECH 10.–16. ZÁŘÍ 2004

Na pozvání Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Onufrije, metropolity Černovického a Bukovinského, s požehnáním Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Kryštofa, arciepisbopa pražského a českých zemí, pořádá Pravoslavná církev v českých zemích duchovní pouť po monastýrech v okolí Černovců a v Bukovině s tímto programem:

Odjezd

- pátek 10. 9.** 11.00 hod. Praha 3, chrám Zesnutí přesv. Bohorodice Na Olšanech, po sv. liturgii 13.00 hod. Brno, stanice Čebusu
- sobota 11. 9.** 11.00–12.00 příjezd do Černovců, monastýr Annina Hora, oběd 16.00 Černovce, ubytování v hotelu, večerní v katedrálním chrámu, večere, nocleh.
- neděle 12. 9.** 10.00 sv. liturgie v katedrálním chrámu, oběd, prohlídka města, odpočinek, večere, nocleh v hotelu.
- pondělí 13. 9.** 8.00 sv. liturgie, monastýry ve městě, oběd, návštěva dětského domova pro sirotky Herca, večere, nocleh.
- úterý 14. 9.** 8.30 Bojany sv. liturgie u zázračné ikony přesv. Bohorodice, monastýr Kulivci – oběd, Kremenecký monastýr v Kreštatiku, odjezd do Počajeva, večerní bohoslužba, večere, nocleh.
- středa 15. 9.** 8.00 sv. liturgie v monastýru, exkurze, oběd a odjezd do ČR, cestou návštěva stavropigialního monastýru z 15. století sv. Onufrije v Jabloczne (Polsko).

Příjezd

- čtvrtek 16. 9.** Olomouc, Brno, v odpoledních hodinách Praha.

ZMĚNA VYHRAZENA

Cesta je zajištěna autobusem ukrajinské společnosti REGA & R, s.r.o..

Ubytování tři noclehy v hotelu, jeden v monastýru. Stravování zajištěno podle rozpisu.

Víza budou dělána společně na soupisku, cena 800,- Kč.

Přibližná cena 4800,- Kč. Záloha 3000,- Kč do 30. června 2004.

Přihlášky a další informace na adrese:

ÚMR Pravoslavné církve
Dělostřelecká 7, 160 00 Praha 6
ses. N. Kostelecká, tel.: 224 315 015
fax: 245 313 137

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ–111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.